

 SAVE THE DATE!
VLARIO-DAG 2020
DINSDAG 31 MAART

SAMEN

voor zuiver water

KANAAL Z

In het najaar zijn we weer te zien op Kanaal Z met een 10-delige reeks. Bekijk onze eerste aflevering over droogteproblematiek op dinsdag 3 september vanaf 20u.

De volgende afleveringen worden samen voorzien met Arcadis, Aquafin, De Watergroep DSSV, Keramo-Steinzeug, Kumpen, VCB, VMM en Wavin.

Vorig jaar bereikten we 1.070.020 kijkers en met de heruitzending tijdens de kerstvakantie nog eens 1.065.886 kijkers. VLARIO is zeer tevreden met de kijkcijfers en hoopt dat de volgende reeks evenveel succes krijgt.

Elke dinsdag vanaf 20u. op Kanaal Z.

Via onze social media [Twitter](#) en [Facebook](#) kan u dit eveneens volgen.

BESLOTEN RUIMTES, OVERAL EN NERGENS!

Werfsituaties zijn per definitie zeer veranderlijk. Veiligheidsrisico's, al dan niet door interactie van verschillende activiteiten, kunnen in de loop van de werkzaamheden sterk variëren. Zeer gekende veiligheidsrisico's bij het aanleggen, vernieuwen en/of renoveren van rioleringen zijn: werken in sleuven en putten, biologische agentia (aanwezig in vervuilde grond en afvalwater), chemische agentia, nutsleidingen, werfmachines, verkeer ... Veel minder bekend is het risico van besloten ruimtes. Het is een begrip dat eerder gelinkt wordt aan opslagtanks en installaties in de chemische nijverheid. Maar besloten ruimtes in werfsituaties, kom nou?

Foto 1: Alles wat in een niet besloten omgeving misloopt, kan ook in een besloten ruimte mislopen. Maar de gevolgen zijn veelal ernstiger en de aard van de (hulp)interventie geheel anders (foto MVN).

Bijkomende moeilijkheid bij het bespreekbaar maken en/of detecteerbaar maken van besloten ruimtes in werfsituaties is dat er in de wetgeving geen definitie van een besloten ruimte opgegeven wordt. In het ARAB (Algemeen Reglement voor Arbeidsbescherming) worden er wel voorbeelden van besloten ruimtes opgegeven (art. 53). Er is sprake van welputten, regenputten, kuilen, vergaarbakken, kuipen, ondergrondse controleplaatsen, gistkamers, riolen, gasleidingen, rookkanalen en andere soortgelijke plaatsen.

Om tot een werkbare definitie te komen heeft de VLARIO werkgroep Veiligheid verschillende naslagwerken geraadpleegd en bediscussieerd. Als belangrijkste elementen werden twee risicodomeinen weerhouden. Risico's van beslotenheid (moeilijke toegang/evacuatie) en atmosferische risico's (H₂S, nutsleidingen – bijvoorbeeld gas, grondverontreiniging, chemicaliën, oxidatieprocessen, ...).

CHECKLIST

	VRAAG	Antwoord	Antwoord	Antwoord	Antwoord
1)	Risico's van beslotenheid ?	Ja +	Ja +	Neen +	Neen +
2)	Atmosferische risico's ?	Ja	Neen	Ja	Neen
	CONCLUSIE BESLOTEN RUIMTE	= JA	= JA	= JA	= NEEN

Figuur 1: Beslissingsschema besloten ruimte

Om uitvoerders in de praktijk te helpen de risico's van besloten ruimtes in te schatten heeft VLARIO een checklist ontworpen (zie: www.vlario.be/veiligheid-besloten-ruimtes). Die checklist heeft als eerste doel het bewustzijn inzake besloten ruimtes te vergroten. En dat van bij het ontwerp tot in de uitvoeringsfase. De checklist wil vooral volgende actoren ondersteunen (niet limitatief): leidend ingenieur, werftoezichter, werfleider, projectleider, veiligheidscoördinator en preventieadviseur.

Het invullen van de checklist is echter geen specialistenwerk. In enkele stappen wordt men naar het besluit geleid dat aangeeft of er sprake is van beslotenheid en welke risico's er aanwezig kunnen zijn. Het invullen gebeurt het best op een participatieve wijze (samen ziet men nu eenmaal meer). Daarna kunnen gepaste preventiemaatregelen geïmplementeerd worden.

GEPASTE MAATREGELEN

Door toepassing van de checklist zal het veiligheidsbewustzijn groeien en kunnen gepaste maatregelen genomen worden om ongevallen te voorkomen. Ter illustratie enkele voorbeelden van gepaste maatregelen. Het geven van gepaste opleidingen en toolboxen (zo werd het thema besloten ruimtes al geregeld opgenomen in onder meer winteropleidingen van bouwbedrijven). Het voorzien van noodzakelijke beschermings- en evacuatiemiddelen: gasdetectie, vluchtmaskers, driepikkels met valblokken en evacuatieliert, valbeschermingsharnassen, ...

Organisatorische maatregelen: tijdige werkvoorbereiding die niet alleen focust op technische aspecten maar ook op veiligheidsrisico's en preventiemaatregelen.

OPHEFFEN BESLOTENHEID

Het is nog altijd het best om de risico's bij de bron te bestrijden en/of weg te nemen. In die zin pleit VLARIO ervoor om na te gaan of de beslotenheid kan opgeheven worden. Net omdat werven tijdelijke en wisselende werkomstandigheden opleveren, moet men nadenken over het opheffen van de beslotenheid. Bij operationele in dienst genomen installaties zal de beslotenheid veeleer een vast gegeven zijn.

De VLARIO werkgroep Veiligheid meent door deze benaderingswijze het juiste evenwicht te hebben gevonden tussen de zwaarte waarmee het begrip besloten ruimte doorgaans benaderd wordt enerzijds en een pragmatische werkwijze inzake de risico's, in functie van de dynamiek en veranderlijkheid van een werfsituatie anderzijds. Daarbij werd bewust gekozen om niet verschillende begrippen en/of graden van besloten ruimtes te hanteren. Zo wordt vermeden dat er begripsverwarring ontstaat en downscaling van preventiemaatregelen.

CHECKLIST CHECKEN EN FEEDBACK GEVEN

Met dit artikel wil VLARIO vragen om de checklist te testen in de praktijk en feedback te bezorgen. Op basis van die feedback kan de checklist voort verbeterd worden en kunnen gerichte opleidingen uitgewerkt worden. VLARIO wil zo meeijveren voor veiligere werven. En wie weet wat de toekomst nog meer brengt?

VLARIO

VLARIO, het overlegplatform, kenniscentrum en aanspreekpunt van en voor de rioleringssector, richtte in 2017 de ad-hocwerkgroep Veiligheid op. De groep werd samengesteld met leden van Aquafin, Constructiv, De Watergroep, Farys, Fluvius, Ibeve en VLARIO. De werkgroep stelt zich tot doel om veiligheidsthema's, -regels en -opleidingen over rioleringswerkzaamheden uit te werken.

BESLOTEN RUIMTE

Een besloten ruimte is een ruimte die niet geschikt is voor langdurig verblijf, die besloten is (nauwe toegang en/of moeilijke evacuatie) en waar een gevaarlijke atmosfeer is of kan zijn (al dan niet door gebrekkige ventilatie). Niet alle elementen moeten samen aanwezig zijn om te kunnen spreken over een besloten ruimte. De nadruk ligt op het woordje 'of'. (zie ook beslissingsschema).

Zie ook www.vlario.be/veiligheid.

Foto 2: De keuze voor het voorzien van een deftige toegang (trap/trappentoren) i.p.v. een ladder kan al een groot verschil geven (foto RD).

Foto 3: Werken in diepe sleuven met verbrandingsmotoren kan atmosferische risico's opleveren, naast andere risico's van beslotenheid door instorting/verschuiven van grond en bodem (foto RD).

De Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) en de Coördinatiecommissie integraal waterbeleid (CIW) maken werk van vernieuwing van hun structuren en werkwijzen. Daarom worden de stakeholders, waaronder VLARIO bevestigd.

Onderstaande vragen worden voorgelegd aan de raad van bestuur, de adviesraad en alle werkgroepen van VLARIO. In november wordt van ons een rapport verwacht. Dit is een uitstekende gelegenheid om vanuit VLARIO verandering en vooruitgang aan te sturen. Wij rekenen hiervoor op de medewerking en input van onze leden.

- Wat zijn volgens u de hinderpalen die de introductie van innovatieve technieken/methoden/ materialen/producten in de weg staan?
- Heeft u suggesties om daaraan te verhelpen?

Eén van de bekommernissen is om de resultaten van onderzoek sneller te laten doorstromen naar de praktijk en innovatie en creativiteit bij ontwerp en uitvoering van rioleringswerken en stedelijke ontwatering te bevorderen. VLARIO pleit hier al langer voor.

VLARIO pleit ook voor het invoeren van resultaatverbintenissen i.p.v. inspanningsverbintenissen via het mogelijk maken van pilootprojecten en hieruit te leren.

Uw suggesties zijn welkom via info@vlario.be of via de desbetreffende raden en werkgroepen.

**ALGEMEEN
WATERVERKOOPREGLEMENT**

1 juli tot 31 december 2019

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

www.vmm.be

WIJZIGING ALGEMEEN WATERVERKOOPREGLEMENT

Op 24 mei 2019 werden de wijzigingen aan het algemeen waterverkoopreglement goedgekeurd. De inwerkingtreding verloopt in twee fases: een deel van de wijzigingen zijn reeds ingegaan op 1 juli 2019, een ander deel van de aanpassingen gaan pas in voege op 1 januari 2020. Intussen wordt ook een nieuw Ministerieel Besluit keuring uitgewerkt. De werkgroep gemeenten en werkgroep 4 leverden hiervoor mee input aan VMM.

OVERZICHT WIJZIGINGEN FASE 1 (ENKEL ART. 10)

Toevoeging volgende alinea's aan art. 10 §1

Alleen de exploitant of zijn aangestelde mag de huisaansluiting plaatsen, wijzigen, versterken, verplaatsen, wegnemen, onderhouden, herstellen, in dienst stellen en buiten dienst stellen, of werkzaamheden daarvoor laten uitvoeren. De huisaansluiting is eigendom van de exploitant, zonder afbreuk te doen aan bestaande zakelijke rechten die voor de inwerkingtreding van dit besluit zijn gevestigd.

De exploitant of zijn aangestelde zorgt voor de goede uitvoering ervan en draagt de kosten.

Als de werkzaamheden door de klant of titularis aangevraagd worden of als ze noodzakelijk zijn door schade of storing die de klant of titularis heeft aangericht, kan de exploitant daarvoor een bijdrage van de klant vragen.

Princiepelijk wordt per onroerend goed in één huisaansluiting voor de afvoer van afvalwater en, als dat van toepassing is, in één huisaansluiting voor de afvoer van niet-verontreinigd hemelwater voorzien. Als de aanvrager meer huisaansluitingen wil, bepaalt de exploitant in overleg met hem het aantal huisaansluitingen en legt hij de voorwaarden vast.

Art. 10 §3 toevoeging 5e lid bij gegevens over te maken aan de exploitant bij tegensprekelijke overname:

5° het rijksregisternummer of het ondernemingsnummer, met specificering van de aard van de bedrijfsactiviteit, van de opvolgende klant.

Art. 10 §5 2e alinea werd de wijze van aanrekenen kosten gewijzigd:

De exploitant kan om redenen van volksgezondheid, veiligheid of de goede werking van het openbaar saneringsnetwerk de huisaansluiting of de individuele sanering altijd afkoppelen en geheel of gedeeltelijk verwijderen.

De kosten daarvoor zijn niet ten laste van de klant of titularis, *behalve in de volgende gevallen: 1° ze kunnen in causaal verband worden gebracht met een aantoonbare fout van de klant of titularis; 2° ze zijn gekoppeld aan een melding van de afbraak van een gebouw. De exploitant beslist over de wijze van afkoppeling en over de gehele of gedeeltelijke verwijdering van de huisaansluitingen of de individuele sanering.*

WAT WIJZIGT ER VANAF 1 JANUARI 2020 (FASE 2)

Het volledig wijzigingsbesluit, zoals gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 21 juni 2019 kan u nalezen in het [dossier keurder](#). Zie hierin de artikels 16-19. Hierbij alvast een kort overzicht.

Er werden bepalingen m.b.t. een collectieve IBA mee opgenomen in het Algemeen Waterverkoopreglement.

Het doel van de keuring werd uitgebreid. De keuring heeft als doel na te gaan of de privéwaterafvoer conform is voor een aansluiting op de huisaansluiting of het openbaar saneringsnetwerk, waarbij wordt nagegaan of de scheiding van hemelwater en afvalwater wordt nageleefd op het private domein, de afvoer van afvalwater conform is met de wettelijke voorschriften die opgenomen zijn in de milieuwetgeving, en de opvang, de mogelijkheid tot gebruik en de afvoer van hemelwater conform is met de verordeningen inzake hemelwater, naargelang welke verordening van toepassing is op de situatie in kwestie die moet worden gekeurd, en rekening houdend met eventuele vergunningsaanvragen.

Een keuring van de privéwaterafvoer is verplicht in volgende gevallen:

1. bij nieuwbouw of herbouw conform de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening;
2. bij de realisatie van een nieuwe bijkomende huisaansluiting of bij de plaatsing van een individuele sanering;
3. nadat een inbreuk op de gelijkvormigheid is vastgesteld;
4. bij de aanleg van gescheiden riolering op het openbaar domein, tenzij er een keuring is uitgevoerd voor nieuwbouw of herbouw die maximaal vijf jaar oud is;
5. nadat herstelmaatregelen genomen zijn naar aanleiding van een voorafgaande keuring van de privéwaterafvoer.

Zo is er dus geen sprake meer van ‘belangrijke wijzigingen’ maar werden deze gespecificeerd als zijnde bijkomende aansluiting of plaatsing van een IBA. Bij een afkoppelingsproject mag ook een bestaande keuring (type nieuwbouw/ herbouw) voorgelegd worden als deze niet ouder is dan 5 jaar.

Voordien was het de verantwoordelijkheid van de klant om het keuringsattest over te maken aan de exploitant. Vanaf 2020 dient de keurder deze zelf te bezorgen aan de rioolbeheerder. Via de KPR-databank kan de rioolbeheerder of gemeente deze keuringen voor zijn werkingsgebied raadplegen en opvolgen.

De exploitant heeft vanaf 2020 ook een informatieplicht aan de betrokken gemeenten om door te geven welke keuringen, na een bepaalde herstelperiode, niet conform zijn alsook niet uitgevoerde keuringen.

Keuringsattesten dienen digitaal gearchiveerd te worden. De keuringen worden heden reeds bewaard in de KPR-databank van VLARIO waartoe gemeenten/rioolbeheerders toegang kunnen krijgen.

Op het keuringsformulier dienen herstelmaatregelen en een hersteltermijn opgenomen te worden. Dit betekent dat de burger concreet geïnformeerd dient te worden over hetgeen 'niet-conform' is, alsook de termijn waarbinnen hij dit dient recht te zetten en dus een herkeuring aan te vragen. De herstelmaatregelen doen geen uitspraak hoe de aanpassing dient te gebeuren, enkel wat er niet conform is, en dus aangepast dient te worden.

De exploitant kan aanmaningen versturen. Een eerste aanmaning is kosteloos. Wanneer geen passend gevolg gegeven wordt aan deze aanmaning, stuurt de exploitant een tweede aanmaning waarbij kosten voor de verlengde dossieropvolging kunnen worden aangerekend.

De exploitant kan de aansluiting van de privéwaterafvoer op de huisaansluiting of het openbaar saneringsnetwerk weigeren als uit de keuring blijkt dat de privéwaterafvoer niet conform is voor aansluiting op de huisaansluiting of het openbaar saneringsnetwerk of als de privéwaterafvoer niet voorafgaand is gekeurd.

MINISTERIEEL BESLUIT KEURING

In tussentijd wordt ook reeds een nieuw ministerieel besluit opgemaakt om de inhoud van de keuring verder vorm te geven.

Zo zal de aanwezigheid van een verplichte infiltratievoorziening ook mee gekeurd worden alsook de septische put, indien opgelegd door de gemeente. Dimensionering en hergebruik zijn ter inventarisatie. Zodra dit definitief is informeren wij u.

Het besluit met wijzigingen kan u lezen in het [dossier keurder](#).

RIOOLRENOVATIECATALOGUS

De rioolrenovatiecatalogus kreeg reeds een update volgens het nieuwe standaardbestek 250 versie 4.1.

De schadecatalogus die recent gepubliceerd werd maakt hier ook onderdeel van uit. De rioolrenovatie systeemkaarten werden vernieuwd.

U kan de rioolrenovatiecatalogus raadplegen in het [dossier Rioolrenovatiecatalogus](#).

KEURINGEN EERSTE SEMESTER 2019

In totaal werden er 76.944 VLARIO-keuringen uitgevoerd sinds midden 2011. De meeste keuringen gebeuren naar aanleiding van nieuwbouw of afkoppeling. In medio 2019 werden 8.603 keuringen uitgevoerd waarvan 50% i.k.v. nieuwbouw, 42% i.k.v. een afkoppelingsproject en 8% voor belangrijke wijzigingen.

Van de 8.603 keuring blijkt dat 7,5% van de keuringen niet conform bevonden zijn. 4,5% van de keuringen i.k.v. nieuwbouw zijn niet conform zijn, voor afkoppelingen ligt het percentage hoger en zijn 10,6% van de keuringen niet conform.

Er waren 405 keuringsdossiers in collectief te optimaliseren buitengebied i.k.v. nieuwbouw. 84 (21%) dossiers werden afgekeurd. Hier wordt vastgesteld dat bij 16 panden (19%) géén voorbehandelingsinstallaties geplaatst werd en bij 68 panden (81%) wel een septische put geplaatst is maar waarop niet alle zwart/grijs water is aangesloten. We zien hier een verslechtering t.o.v. vorig jaar (17 % in 2018).

Wat de verplichte infiltratievoorziening betreft zien we weer een verbetering. Medio 2019 zijn 8% van de verplichte infiltratievoorzieningen i.k.v. een nieuwbouwkeuring niet geplaatst. In 2014, bij de inwerkingtreding van de nieuwe GSV Hemelwater van 5 juli 2013 was dit nog 20%.

PROVINCIALE CONTACTDAGEN

VLARIO verzamelt constant kennis via overleg en kennisuitwisseling met de verschillende marktpartners. Eén van de doelstellingen van VLARIO is deze kennis ook zoveel mogelijk uit te dragen. Tijdens deze provinciale contactdagen trachten we alle betrokkenen in de provincie te bereiken, zoals de gemeentebesturen, andere openbare instellingen, studiebureaus, aannemers, etc. om hen te informeren over de recentste ontwikkelingen in de riolerings- en afvalwaterzuiveringssector.

Wij hebben een boeiend programma met veel nieuwigheden voor u samengesteld en bovendien hebt u de gelegenheid om te netwerken met collega's van andere steden en gemeenten, studiebureaus, leveranciers en aannemers. Wij hopen u ook dit jaar weer massaal te mogen verwelkomen tijdens één van deze contactdagen!

Het detailprogramma wordt binnenkort kenbaar gemaakt.

Inschrijven kan reeds via www.vlario.be/provincialecontactdagen.

STUDIENAMIDDAG 'CODE VAN GOEDE PRAKTIJK - DE BRONMAATREGELN BIJ RIOLERINGSPROJECTEN IN PRAKTIJK'

VLARIO organiseert naar jaarlijkse gewoonte een studienamiddag op Aquarama Trade Fair te Leuven op donderdag 24 oktober. Waar we in 2018 vooral duiding gaven bij de theorie, willen we de deelnemers dit jaar helpen bij het naar de realiteit vertalen van die bronmaatregelen: waarom zijn die er, hoe kan je omgaan met de (tien meest gehoorde) excuses en welke scenario's zijn zoal mogelijk bij het uitwerken van een project met bronmaatregelen.

De lezingen worden gegeven door afgevaardigden van Werkgroep 2 en 3 bij VLARIO, die ook de aandachtspunten bij het opmaken van een voorontwerp zullen belichten. Hierbij denken we onder meer aan infiltratieproeven en grondwaterpeilmetingen, het toepassen van de waterladder en dimensioneringsregels, de dialoog met de waterloopbeheerder, randvoorwaarden, enzovoort. Ten slotte bekijken we ook een plan van aanpak, met name een stappenplan uit de leidraad voor bronmaatregelen. VLARIO bundelt voor deze studienamiddag de krachten met het CIW.

PROGRAMMA

13u.30	Verwelkoming <i>Door Wendy Francken, directeur VLARIO</i>
13u.45	Code van goede praktijk - de bronmaatregelen bij rioleringsprojecten in praktijk <i>Door afgevaardigde van Werkgroep 2+3 van VLARIO</i> • Hoe krijgen we bronmaatregelen in de praktijk? • Waarom bronmaatregelen? • 10 meest gehoorde excuses + hoe je ermee om kan gaan • Mogelijke scenario's bij het uitwerken van een project met bronmaatregelen (burgerparticipatie, ...) • Aandachtspunten bij het opmaken van een voorontwerp • Infiltratieproeven en grondwaterpeilmetingen • Waterladder toepassen + dimensioneringsregels • Dialoog met de waterloopbeheerder • Randvoorwaarden • ... • Plan van aanpak • Stappenplan uit de leidraad 'bronmaatregelen'
15u.20	Vragenronde en netwerkmoment op de VLARIO stand

MARKTKANSEN VOOR GRONDSTOFFEN UIT RIOOLWATER

Het Interreg WOW! project wil een transitie starten waarbij we grondstoffen in rioolwater hergebruiken om er waardevolle biobased producten van te maken.

Uit het rioolwater kunnen we PHA winnen om bioplastics te maken, we kunnen lipiden produceren om biobrandstoffen te maken en we maken actief kool van de cellulose.

Bent u nieuwsgierig naar de technologieën of ziet u mogelijkheden om de biobased producten op de markt brengen? Kom dan naar ons event in de middag van 24 oktober!

In de middag zijn er twee interactieve workshops die afzonderlijk bezocht kunnen worden:

1. Leer meer over hoe PHA, lipiden en cellulose worden verkregen uit rioolwater. En welke biobased producten kunnen we hiermee maken? Welke kansen biedt dat voor het bedrijfsleven?
2. Discussieer mee over het onderwerp: De blokkering van de huidige circulaire benaderingen van grondstoffen in rioolwater door huidige wet en regelgeving.

PROGRAMMA

12u.00	Aanmelding, registratie, lunch en bezoek aan stand
14u.00	Keynote speech van Luc Kikkert (directeur van Kiemt) & workshops
17u.00	Netwerkmoment met een drankje

Locatie: Aquarama Trade Fair, Leuven

Inschrijvingen via [Aquarama](#).

Meer info over het project WOW via www.vlario.be/wow.

OPLEIDINGEN & STUDIEDAGEN

OPLEIDING AFKOPPELINGSADVISEUR

2-daagse opleiding: 17 en 24 september in Gent

STUDIENAMIDDAG: BRONMAATREGELEN IN DE PRAKTIJK

Aquarama Trade Fair: 24 oktober in de Brabantse, Leuven

OPLEIDING OPMAAK VAN BESTEKKEN

10-daagse opleiding: okt-nov-dec in Brussel

OPLEIDING ONTWERP VAN RIOLERINGEN

12-daagse opleiding: sept-dec in Lubbeek

OPLEIDING SUDS – KLIMAATVRIENDELIJK ONTWERP

3-daagse opleiding: in het najaar regio Brugge

PROVINCIALE CONTACTDAGEN

Oost-Vlaanderen: 5 november, Gent

West-Vlaanderen: 12 november, Sint-Andries, Brugge

Limburg: 14 november, Heusden-Zolder

Antwerpen: 19 november, Putte

Vlaams-Brabant: 26 november, Leuven

EXTERNE OPLEIDING BASIS GRONDMECHANICA

2 modules bij IE-net: in situ grondonderzoek - 9 en 16 oktober in Antwerpen

Meer informatie over de opleidingen via www.vlario.be/opleidingen

Niet vergeten, VLARIO vzw is een erkend dienstverlener - erkenningsnummer: DV.O106134.